

Ponovitev odvisnikov

8. razred

Podredno zložena poved - odvisniki

- ▶ Podredje je zveza najmanj dveh stavkov, ki med seboj nista v enakovrednem razmerju.
- ▶ Eden od stavkov je **glavni**, ki se ne začneja z veznikom in lahko stoji samostojno. **Odvisni stavki**, ki so razširjeni stavčni členi, pa pomensko dopolnjujejo glavnega oz. so od njega odvisni. Po njih se sprašujemo iz glavnega stavka z vprašalnicami za stavčne člene. Oba stavka povezuje veznik.

Primer: **Zunaj sneži**, ^{veznik} čeprav je že pomlad.
glavni stavek   odvisni stavek

Vprašalnica: Kljub čemu zunaj sneži?

- ▶ Glavni stavek lahko stoji na začetku, v sredini ali na koncu povedi. Na dva dela ga lahko razdeli prilastkov odvisnik.
- ▶ Odvisni stavek lahko spremenimo v stavčni člen ali obratno:

Kdor je pogumen, se ne boji skočiti s padalom. → Pogumnež
se ne boji skočiti s padalom.

Pri pretvarjanju moramo paziti na vejice!

Vrste odvisnikov

- ▶ osebkov
- ▶ predmetni
- ▶ krajevni
- ▶ časovni
- ▶ načinovni
- ▶ vzročni
- ▶ namerni
- ▶ pogojni
- ▶ dopustni
- ▶ prilastkov

Osebkov odvisnik

- ▶ Kdo ali kaj?
- ▶ Povedek gl. stavka dopolnjuje s podatkom o vršilcu dejanja.
- ▶ Vezni: kdor, kar, kdo, kaj, da, če ...
- ▶ *Kdor se uči sproti, je uspešen učenec.*

Predmetni odvisnik

- ▶ Koga ali kaj? + občasno vprašalnice za ostale sklone, ki veljajo za predmet
- ▶ Povedek glavnega stavka dopolnjuje s podatkom o vsebini dejanja.
- ▶ Vezni: da, če, kar, kdo, kaj, kogar, česar ...
- ▶ Povedal ji je, da mu je všeč.

Prislovnodoločilni odvisniki

Povedek glavnega stavka dopolnjuje s podatkom o okoliščinah dejanja (čas, kraj, način, vzrok, namen, pogoj ali ovira).

Krajevni odvisnik

- ▶ Kje? Kam? Kod? Kako daleč?
- ▶ Vezni: kjer, kamor, koder ...
- ▶ Otroci so najraje tam, kjer so igrala.

Časovni odvisnik

- ▶ Kdaj? Koliko časa?
- ▶ Vezniki: ko, kadar, dokler, odkar, brž ko, medtem ko ...
- ▶ Veseli smo, kadar je sončno.

Načinovni odvisnik

- ▶ Kako?
- ▶ Vezniki: ne da, namesto da, kot, kakor ...
- ▶ Gledala sta film, ne da bi spregovorila.

Vzročni odvisnik

- ▶ Zakaj?
- ▶ Vezniki: ker
- ▶ *Zbolel sem, ker nisem nosil rokavic in maske.*

Namerni odvisnik

- ▶ Čemu? S kakšnim namenom?
- ▶ Vezniki: da, da bi ...
- ▶ Prišel je, da bi ji povedal resnico.

Pogojni odvisnik

- ▶ Pod katerim pogojem?
- ▶ Vezniki: če, ko, ako ...
- ▶ Če ne bi deževalo, bi šli na izlet.

Dopustni odvisnik

- ▶ Kljub čemu?
- ▶ Vezniki: čeprav, četudi, dasi, dasiravno ...
- ▶ *Čeprav smo ves čas doma, se imamo lepo.*

Prilastkov odvisnik

Ne dopolnjuje povedka glavnega stavka, ampak določa samostalnik iz glavnega stavka.

- ▶ Kakšen? Kateri? Čigav?
- ▶ Vezniki: ki, kateri ...
- ▶ Zdravnik, ki me je zdravil, je zelo visok.
- ▶ Brala je knjigo, ki jo je napisala *Desa Muck*.